Nagyvárad, 1903. IX. évfolyam 212. szám. Csütörtök, szeptember 17.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre — — — 16 kor.
Negyedévre — — — 4 «
Helyben házhoz hordva:
Egész évre — — — 20 kor.
Negyedévre — — — 5 «
Vidékre postán szállítva:
Egész évre — — — 24 kor.
Negyedévre — — — 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Apáczai-utcza 3.
A szerkesztőség kéziratok visszaadásáról vagy megőrzéséről nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
Egyes szám ára 5 fillér.

NAGYVARAD szept. 16.

Agyak tisztulása.

Mult alkalommal irtam róla, hogy nemzetiségi és vallás politikánk teljesen elhibázott, mert nemzetiségeink közül a legértéktelenebbet választotta kegyencznek s elvaditotta a velünk egy történelmi multu, egy keresztény alapon álló többi nemzetiségeket, sőt a kedvenczért pusztulni engedte a fajmagyarságot s a barátságos ruthéneket is. Vallás politikában a protestánsok dédelgetése magyarositás szempontjából mit sem ér, mert az óriási tulsulyban levő katholikusokat folyton bosszantották és sértegették, a protestantizmus pedig extenziv magyarositásra nem való.

Iskolai politikánk is épp ily haszontalan volt, mert alig állott egyébből, mint tiszta magyar községek katholikus iskoláinak s a városi iskoláknak államositásából, mig nemzetiségi vidékeken, még ott sem állitottak állami iskolákat, hol nem csak a magyar érdek, de az iskolatörvények is követelik, mert semmiféle iskola nincsen.

Mindeme gyönyörü politikának és a zsidó sajtó, pénz és kereskedelemnek meg lett természetes gyümölcse a nemzeti szellem hanyatlása, a kozmopolitizmus.

A demokraták alig született csecsemők még s máris a magyar történelem ellen támadnak. A nekik tetsző alakokat istenitik, a mi nem járja s a nekik nem tetszőket lejárják, a mi szintén nem járja. Hol ezekben a nemzeties érzés? — csak osztály-érzés van, melynek éle a tradicziónális hazafias érzés ellen fordul.

A dekadens tudósok a legszebb magyar alkotásba, a jogba is szuverén megvetést visznek minden iránt a mi a multban gyökerezik s evolucziő czimén kidobják a magyar szellemet a tudományból. Irodalmunk is régi lim-lom nekik.

A liberálizmus önmagát szegzi a nemzeti aspirácziókkal szemben s a »Rózsabokorból« kiindulva évtizedeken át csak a lemondásra tanitott s az erősebb nemzeties vágyakra borogatás gyanánt ma is golyót s akasztófát rak.

A szocziálizmus teljesen közönyösen veszi a hazafias érzést, sőt tüntet akárhányszor ellene, pusztán osztályérdekével törődve.

És a sajtó! Óh! ez gyönyörüen él szabadságával. Szabad neki minden. Isten, haza, király — szabad préda s klikkek érdekei szerint támadja a régi magyar Háromságot.

Hol van hát az az erős magyar hazafias öntudat, mely nélkül nemzeti érdekharczba menni bolondság?!

Nem látom sehol.

Nagy kiabálást hallok, de nagy tetteket nem.

Most is személyes izü az egész parlamenti hecz.

Tiszának olyan beszédeket néznek el, a mi miatt Apponyit lejárnák egy nap alatt. Wekerlének olyan engedményeket adnának, a melyek miatt Khuent megbuktatták s ha Bánffy jönne, kinek minden büne meg van bocsájtva Koppenhágától Szent Simonig, a »három szinü rongy«-tól kezdve az ischlii klauzuláig, kinek szelid nyomása el van feledve rég s nem is emlékszünk azokra a választásokra, hol folyton puskák ropogtak és soha nem látott alacsony nivóju parlamentet a populusz Bánffyánusok terelték össze. Ha ő jönne, Eötvös, Olay stb. urak kezes bárányokká lennének azonnal.

Mert most sem annyira a nemzeti érdekek a fő, mint bizonyos felekezeti és liberális érdekek.

Ez tünik ki a válság eddigi folyása és egyes politikusok elszólásaiból.

Babiloni torony alatt vagyunk, hol mindenki más nyelven beszél, mint ahogy érez, nem érthetjük meg egymást.

Mikor jön el az agyak tisztulása a népben, a társadalomban s a parlamentben?

Magyar lélek kellene mi belénk, a régi magyar lélek, az meg tudná csinálni a magyar kommandót, igy csak válságot tudunk csinálni.

A válság.

Széll Kálmán Bécsben.

Bécs, szept. 16.

Széll Kálmán három nap óta Bécsben van s holnap Budapestre utazik vissza. A volt miniszterelnök a Sacher-fogadóban van megszállva.

A *Zeit* arról értesül, hogy Széll Kálmán a királyi kihallgatáson egész határozott *meg-*

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Azért sem leszek vén leány!

Rózsika naplója.

Irta: **Szabó Ilona.**

(Vége.)

Ah, de megjött a leánynéző! . . .

Majd elájultam!

Ajtóstól rontok ugyan a sorozatnak, de vajjon tehetek-e róla, hogy jóformán még be se engedtem hősömet lépni a szalonba, már a legjobban megdolgozott novellák leghatásosabb jelenetét is elvé eztem? . . .

A dolog tényleg igy állott. Alig láttam meg, már is rosszul voltam vőlegényjelöltemtől, s amennyire, a körülményekhez mérve, képes voltam, a legdühösebb pillantásokat lövelltem örömben uszó tantomra.

A magas ember ideálom volt mindig. De az ilyen magastól, ha ember képében jelenik meg, csak mentsem meg az Isten! Elment minden illuzión *ő magasságától*, olyan esetlen, lapos, hétrét hajlott volt, mint egy kicsépelt szalmaszál. Fiatalnak csak fiatal lett volna, de — a nénihez . . . A szőkeségével egyszer már jól laktam, amig nem is láttam, de most látva, Istenke bocsásd meg, megmozdulni éreztem a gyomromat. Vörhenyes volt és szakállas. Oh, mindig gyülöltem a szakállas embereket — hatvantól lefele! . . .

No elég ennyi róla. Képzelhető a folytatása milyen! . . .

A néni legnagyobbat akkor vétkezett, mikor a szépséggel megcsufolta. Szegény. Hisz megbokrosodnának a lovak tőle ugy, hogy a néni az árokban szedné össze magát.

Ehhez menjek én feleségül? . . . Istenem! Már akkor csak inkább maradok aggszüzecske, ha nincs számomra e nagy világon más . . . Mikor felnyiltak ajkai, a világ legszebb tökvirág szinü fogsorában gyönyörködhettem. Elgondolva: ha engem megcsókolna, elájulnék olyan biztosan, hogy hat üveg kölni viztől se térnék magamhoz. Juj, a hideg is végig futott a hátamon! . . .

Ohó! de *van* még valami, amiből *nincs* neki! . . . Bajsza! . . . Nincs egy szál se. Annyi se, mint a fehér cziczámnak. No hát szivesebben meg is puszilom én a Csumász urfi rózsaszinü orrocskáját, legalább megcsiklandozza bajusza a számat. Különb legény is az, hat czm.-es bajuszszálai vannak! (De milyen bajusza van ám Arpádnak! . . . édes Istenkém! . . .)

Na, most elképzelve, *ahogy* kinézett, mikor lánynézőben járt, mikép nézhet ki *amugy* . . . ugy, odahaza . . . hát, igazán, a néni sem csodálkozhatna a válaszomon. En nagyobb joggal csodálkozhatom ez ő dühbe gurulásán. Azt felelte: pofon üt. Igy: te Róza, én pofon ütlek! . . . Eppen az hiányzott még. Igaz, hogy a szemébe kaczagtam, hanem azért paprikajancsi kismiska volt hozzám képest. Mesésen összetüztünk!

Elment panaszra a fenséges szép mamához, aki lesujtó szemekkel, megvető hangon *akart* dönteni. »Hozzá megy! a hitvány, még válogat!« — mondta. — Hm!

Sohsem tettem még, de most szembe

Telefon 143. **Friedländer Herman** Nagyvárad, Kolozsvári-utcza, Templom-tér.

Telefon 143. Legujabb divatu uri és leány kalap formák, posztó, nemez és bieberből diszitve is a legolcsóbban kaphatók a kalapgyárban.

Kalapok ujjá alakitása olcsón eszközöltetik

363

bizást kapott a koronától s vállalkozott is arra, hogy a válság megoldásában közre fog működni.

Tudvalévő — közli az idézett lap — hogy a kibontakozás lehetőségének egyik főakadálya az, hogy Ausztriában rossz szemmel nézik a magyar nemzeti követeléseket és azoknak érvényesülését minden áron iparkodnak megakadályozni. Széll Kálmán ezzel szemben vállalkozott arra, hogy meggyőzi Körbert és az osztrák közvéleményt arról, hogy bizonyos engedékenység a nemzeti követelések irányában nem sérti Ausztria érdekeit.

Arról, hogy vajjon hajlandó volna-e Széll Kálmán ujból a kormány élére állani, megoszlanak a vélemények. Széll Kálmán állitólag azt a feladatot tüzte maga elébe, hogy egyengetni fogja gróf *Andrássy* Gyula kormányalakitására az utat.

Budapest, szept. 16.

Tegnap este a szabadelvü klubban kizárólag *Széll* Kálmán bécsi utjáról folyt a szó és növelte az érdekességet, hogy gróf *Khuen* bevallotta, hogy ő nem tudott Széll utjáról. A párt tagjai abban egyetértenek, hogy Széll helyes uton jár, mikor a kibonyolitást Körbernél kezdi, mert azt ma már mindenki tudja, hogy *Körber* és nem a király áll a magyar nemzeti jogok érvényesülésének utjában. Széll is, *Széchenyi* is voltak kihallgatáson a királynál, ismerik a korona felfogását és alkalmasak arra, hogy Körbert puhitsák.

Erdekes az is, hogy a pártnak sejtelme sincs, hogy Széll magamagának készíti-e az utat, avagy gróf *Andrássy* Gyulának, akit ő ismételten ajánlott miniszterelnöknek? Abban az egyben azonban biztosak és ennek örülnek, hogy *nem Khuennek* dolgozik; ezt abból is látják, hogy a reichenaui tanácskozásokban részt vesz gróf Széchenyi Gyula is, az egyetlen régi miniszter, aki nem akart Khuen alatt tárczát vállalni és akit Bécsben külön és Khuen tudtán kivül hivtak a király elé.

Nem hivják össze a házat.

A függetlenségi pártról a ma reggel megjelent lapok azt a hirt bocsájtják világgá, mintha a párt tagjai körében fölmerült volna az eszme, hogy a képviselőházat összehivják. Ez nem áll. Napok előtt, amidőn még 12—14 függetlenségi képviselő tartózkodott a fővárosban, ezek közt vita tárgyát képezte e kérdés, de a többség ellenezte. Azóta erről annál kevésbbé lehet komolyan szó, mert mostanában alig van 5—6 függetlenségi képviselő Budapesten.

Széll Kálmán miniszterelnöksége.

Bécs, szept. 16.

Három nap multán, mint bécsi tudósitónk jelenti, *Széll* Kálmán *mint miniszterelnök tér haza* Magyarországba Reichenauból. A felség akként döntött, hogy *Széll Kálmán folytassa ott, ahol abbahagyta*: a passiv resistenciánál. A felség biztositja azon engedményeket, amelyeket Széll és Fejérváry a képviselőház elé terjesztettek. Széll Kálmán pedig megkezdheti az ellenzék kiéheztetését.

Ő Felsége a helyzetért való felelősséget az ellenzékre háritja, de a maga személyét nem exponálja a harczban, amely, alkotmányos felfogás szerint, a kormányt illeti meg.

Széll és Körber utja.

[**Bécs**, szept. 16.

Körber dr. miniszterelnök és Széll Kálmán, kik tegnap reggel Széchenyi gróf, ő Felsége volt személye körüli miniszterhez Reichenauba utaztak, estefelé ismét ide tértek vissza.

Az országgyülés feloszlatása ex-lexben.

Dr. *Tetétleni* Armin a Nagyváradon nevelkedett, ismert nevü fővárosi ügyvéd könyvet irt a válságnak egyik leginkább izgató kérdéséről t. i. arról: feloszlathatja-e a király ex-lexben az országgyülést?

Politikusaink legnagyobb része alkotmányos lehetetlenségnek vallja ezt, mert a szigoruan jogi kérdésbe politikai szempontokat kevernek bele, a kik pedig a kérdést tudományos jogmagyarázat segélyével akarták megoldani, azok a kiindulási pontot tévesztették el és eszmemenetük sem fedi a doctrinalis interpretatio és az u. n. analog jogalkalmazás szabályait.

Dr. Tetétleni — mint könyvében több helyütt is kijelenti — nem politizál, sőt kirekesztett a kérdésből mindent, a mi nem szigoruan jog s nem indul ki negativumokból, mint mások főleg dr. Edvi Illés Károly, hogy t. i. az 1867. X. t.-cz. nem emliti a jövő évi költségvetést, hanem jogintézményekre bontja ugy a 48-as, mint a 67-es törvényt és ezeknek a positiv jogintézményeknek az egymásba illesztésével állapitja meg azt, hogy mi az élő jog.

Az 1848. IV. t.-cz. ismerte a feloszlatási jognak a) egy kifejezett feltételét b) a felcszlatás tényéből folyó további királyi kötelességet c) ennek teljesitési terminusát, hogy az uj országgyülés 3 hónap alatt összeüljön.

A 67-es törvény nem ismer feltételt, a feltétel pedig nem vélelmezhető, megmaradt az uj országgyülés összehivására vonatkozó további királyi kötelesség, változott ennek teljesitési ideje, terminusa. De mert a 67-es törvény részben véletlenül ugyanazon kitételeket alkalmazza a teljesitési időnek általánosságban való körülirására, mint a mely kitételek előbb, a 48-as törvény elesett feltételében, a királyi jog gyakorlásának ezt a gátját irták körül, innen ered a confuzió.

Dr. Tetétleni Armin kifejti az alkotmányos vis major elvét és azt, hogy a 67-es törvényhozás, amely a »téli hónapok alatt« nemcsak a költségvetést, hanem az összes országgyülési feladatokat elintézhetőknek vélte, nem gondolt olyan lehetőségre, amilyenben ma vagyunk, a miért is keresni kell a törvényhozás gondolatmenetét, a mely vezette volna, hogyha tekintettel lett volna arra, hogy ez évből csupán néhány hét van hátra, a nélkül, hogy költségvetési törvény volna. Erre a helyes analogiát a 48-as törvénynek érvényben maradt 4-ik §-ában találja a szerző.

Az ellenkező álláspont egyébként is — mint dr. Tetétleni kifejti — a legteljesebb absurdumra vezet, a többek között arra, hogy a felségjog a nem-gyakorlás folytán praejudikáltatnék, illetőleg elévülne, a mi nonsens az alkotmányjog terén s odavezetne, hogy a királynak évről-évre már valamikor juniusban, juliusban fel kellene oszlatni az országgyülést csupa »fölös óvatosságból«, mert hiszen a király nem próféta és igy nem tudhatja, hogy mennyi idő lesz szükséges arra, hogy a zárszámadások és a jövő évi költségvetés letárgyalhatók legyenek. A legáltalánosabb jogi consideratio szabályai szerint is teljesen lehetetlen különben, hogy *jövendőbeli* kétes lehetőségek állittassanak oda *jelenlegi* cselekvőség feltételei gyanánt.

Az a felfogás, a mely ex-lexben lehetetlennek tartja a ház feloszlatását, netán következhető esetben kiszolgáltathatja az országot a haza ellenségeinek, mert pl., mint szerző kifejti — egy megfizetett csoport ügyesen taktikázva ex-lexbe hajthatja az országot, az ex-lex pedig technikai obstrukczió által bármeddig fentartható és igy a magyar állam gépezetét szerfölött könnyen meg lehetne akasztani.

Felette érdekes szerzőnek azon felfogása,

---

szálltam vele, szikrázó szemekkel vágtam ki: nem megyek! . . . Sarkon fordult, reám zárta az ajtót, én meg kimásztam az ablakon. Én, a tizenhét éves, hos zuruhás kisasszony!

Elememben voltam. Éreztem: egészségesebb nekem a vad lángolás, mint a csöndes ábrándozás.

Nap-nap után pöröltünk a nénivel. Minek igértem meg? nem vagyok becsületes, hogy nem tartom meg a szót. Majd megpukkadt a méregtől. Ez tetszett. De sértegetett is. Ez nem tetszett. Ezt visszavágtam. Szerencsére jó nyelvgyakorlatom van az intézetből.

Mit tudtam én, hogy olyan kajánul kijátszik. Lefest egy remekművet és elém hoz egy sárgafogu, szőrös képü gorillát, egy vázt. Eh, de tudhattam volna! ha a néni ajánlja, már az maga rossz ajánlólevél . . .

De mindegy. Nem igértem semmit. Azt mondtam: *ha tetszik*! Ez pedig nagy átmérőjü terület. Sok háztüznéző feltü elheti rajta a házát! Aztán nézheti keservesen.

*

Beszéltem e komédiáról a papával. Elunta'm már. A föld, ha tisztességérzete van, rég elsülyedt volna arra a sok beszédre, a mennyit ez az imfámis asszonyság nem restelt. Nem is csodálom, ha szegény megboldogult Pali bácsi puskaporfelhőn zónázott a másvilágra, még bele se melegedett a családi élet gyönyörüségébe. Ilyen feleség mellett igyekeznie kellett kijutni a pokolból . . . Szegény! szivem minden részvéte övé.

Kérdeztem papától: mi jogon uralja ennyire a helyzetet ez az öregasszony? Mert, hogy valaki a papa bátyjának felesége volt, még nem jogczim arra, hogy egy családot az orránál vezessen. Eh! meghalt a gyerek, oda a komaság! Mit akarnak tőle?

Papa megcsóválta a fejét, simogatta az arczomat s láthatólag gyönyörködött bennem. A familiából csupán vele lehetett okosan beszélni. »Nem értesz te ahhoz kicsikém — mondta. — Lásd az öregnek sok pénze van. Mienk lesz. Türjük hát el szeszélyeit . . .«

Ah! a pénz! . . . Először ismertem fel életbevágó jelentőségét. Oh, oly sok minden világos lett előttem. Fellázadtam. Tehát a pénzért élnek itt ilyen életet! Elidegenednek egymástól, meggyülölik egymást. Türik a zsarnokoskodást, a szekaturát, mert akitől ered, az maga a pénz!

A pénz a bálvány, amit körülnyalnak, mint a tehén a sót; leborulnak előtte, mint a rabszolga ura előtt, ki korbácsütésekkel laskázza testét . . .

Pfuj! de utálom a pénzt!

Ha Dárius kincsét rám testálná, nem élnék vele egy fedél alatt jószántamból.

Papa mosolygott. Tetszett neki, hogy belenyargaltam a haragba. Megcsókolt és azt mondta: miért nem vagyok türelmes én is mint ő, hiszen szép mama akarja igy.

Tehát ő! . . . ő is? . . . a fenséges mama is megszolgálja a pénzt?

Fenséges asszonyom ön leesett a piedesztálról! Eddig imádtam szépségét, tiszteltem méltóságát, de hogy önt is megalázkodva lássam egy uj ruháért, ez nagy bukás! Igy látva önt, nem látom többé fenséges szép feje körül a méltóság glóriáját. Es ezt bocsássa meg nekem.

Szép mama, kit királynőnek láttam, ön a pénz, a hiuság rabnője. Mert a hiuság sülyeszti ennyire . . .

Modern mamák! Hiuságuk nem tud örülni gyermeküknek. Ha Istenre s cselédre bizva felnő anyai gondozás, anyai szeretet nélkül s ifju erőben, egészséges szépségben virul, leszedik külső diszeit, apáczaköntöst reá, hisz elhomályositja ragyogásukat! . . . kizárják a társaságból, mert a felnőtt szép gyermek fényes bizonysága az ünnepelt mama hanyatló éveinek. Azért kényszeritik a »hitványt« a férjhezmenésre; mindegy! a legelső *jött-menthez* is, csak el az utból!

Haj de sokat tanultam s mily hamar! Megtanitott egy perez alatt, a világ fennállásának tényezője, a mindenható: pénz.

Ebédnél üllünk, mikor az a vakmerőségem támadt, hogy mindezeket ilyen kerekperecz ki mertem vágni — a mama előtt. Papa mosolygott a bajsza alatt, biztatott szemeivel; —

hogy helytelennek tartja azt az álláspontot, a mely szerint ex-lexben ugyan nem, de indemnity megadása esetén a jövő évi költségvetés nélkül is feloszlathatónak tartja az országgyülést. Vagy feltétel a költségvetés megléte és akkor csakis ez adja meg a királynak a jogot, vagy nem feltétel és akkor nem szükséges indemnity sem.

Tömérdek más fontos kérdésre is kiterjeszkedik szerző figyelme, a melyek elsorolása itt helyszüke miatt lehetetlen.

Függelékül közli a vonatkozó 48-as és 67-es törvények szövegeit.

A könyv Budapesten jelent meg, Politzer Zsigmond és fia kiadásában, ára: 1 korona 60 fillér.

Biharvármegye közgyülése.

Csendben, minden élénkség nélkül kezdődött meg tegnap Biharvármegye őszi közgyülése. Minden politikai momentum nélkül, szorosan a tárgysorozatba felvett ügyeket tárgyalták. Mintegy 40 ügyet intéztek el, a többi apróbb dolgokat ma, csütörtökön veszik elintézés alá.

Beöthy László főispán elnökölt s mintegy 100—120 bizottsági tag volt jelen.

Az alispán időszaki jelentése megemlékezik az utóbbi 3 hónap közgazdasági és közigazgatási eseményeiről, illetve állapotáról. Az időjárás részben kedvező volt; az aratás eredménye a vármegyében közepesnek mondható. — A jelentést tudomásul vették, az igazoló választmány jelentésével együtt.

A számonkérőszék részletesen felsorolja az egyes ügyosztályok munkásságát. A számadatok arról tesznek tanuságot, hogy a tisztviselők elég szorgalmasan dolgoztak; hátrány alig van néhány tisztviselőnél. — A közgyülés megelégedéssel vette tudomásul a jelentést.

Erdekesebb tárgy volt a vármegyei házipénztár 1904. évi költségelőirányzata. A felmerülő hiány fedezésére 4½% vármegyei pótadót szavaztak meg. A névszerinti szavazásnál 80 megyebizottsági tag a pótadó mellett, 3 pedig ellene szavazott; több bizottsági tag nem szavazott.

Némán vette tudomásul a közgyülés gróf Khuen Héderváry Károly levelét, amelyben miniszterelnökké történt kinevezését tudatja.

Tudomásul vették a belügyminiszter leiratát, amelyben a belényesi kórház megnyitását tudatja.

Báró *Fejérváry* Géza volt honvédelmi miniszter búcsulevelét, valamint *Kolossváry* Dezső honvédelmi miniszterré történt kinevezéséről szóló levelet tudomásul vették.

Debreczen város átiratát, Rákóczy Ferencz hamvainak hazaszállítása tárgyában, — feliratal pártolják.

Budapest főváros meghivását Deák Ferencz emlékünnepélyére, köszönettel vették s küldöttség által képviselteti magát a törvényhatóság.

Elhatározta továbbá a vármegye, hogy ugy *Szmrecsányi* Pál nagyváradi l. sz., mint dr. *Radu* Demeter g. kath. püspököt küldöttségileg üdvözli. A küldöttség szervezésével az alispánt bizták meg.

A közgyülést ma folytatják.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Szept. 27. Katholikus legényegylet szüreti mulatsága a Fekete Sasban.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauchpark) nyitva minden vasárnap és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörökön d. u. 3—6 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **Személyi hirek.** *Nátafalussy* Kornél királyi tanácsos, tankerületi főigazgató Aradról, hol a lapunk más helyén emlitett s dr. Türr Lajos főreáliskolai tanár elleni fegyelmi vizsgálat megejtése végett tartózkodott, tegnap délelőtt hazaérkezett. — Dr. *Schack* Béla, a kereskedelmi iskolák főigazgatója a tegnapi nap folyamán elutazott Nagyváradról. Tegnap délelőtt a felső kereskedelmi iskola minden osztályát meglátogatta s a tapasztaltakkal teljesen meg volt elégedve, mit a délután tartott értekezleten örömmel hozott tudomására az intézet kiváló igazgatójának, dr. *Kováts* S. Jánosnak s az érdemes tanári karnak.

* **Rampolla mint történetiró.** Rampolla biboros arról értesitette a vatikáni könyvtárt, hogy egy nagy történeti munkába fog s ezért állandó dolgozó-fülke kijelölését kéri.

* **A novemberi csillaghullás.** A Zeit arról értesül, hogy a novemberi előléptetések a hadseregben évek óta nem voltak olyan gyérek, mint lesznek az idén. Csak éppen a tábornoki karban nem lehet panasz, ellenben az alsóbb rangfokozatokon nem lesz valami sürü a csillaghullás.

* **Steinberger kanonok Budapesten.** Dr. *Steinberger* Ferencz váradi kanonok, a budapesti központi papnöveldének uj rectora f. hó 15-én foglalta el uj állomását. Reggel kilencz órakor az intézet aulájában gyülekeztek a növendékek, hol a szeretettel várt rektor csakhamar megjelent az előljáróság élén. Harsány éljen fogadta. A volt ideiglenes kormányzó, *Krizsán* Mihály pápai kamarás meleg szavakkal üdvözölte az uj kormányzót, kit éppen ezen intézet nevelt, melynek élére állitotta most a király kegye s szeretetébe ajánlotta növendékeinek. *Steinberger* rektor a mélyen járó bölcselő pedagógus és jó atya nyelvén válaszolt. Szóvá tette a papnevelők, különösen a központi papnevelő nagy hivatását, mely az egész magyar püspöki karnak szemefénye. Az itt egybegyült növendékek szellemi és erkölcsi fejlődését nem akarja a sajátos korszakok folyton változó pedagógiai elveivel irányitani, hanem a papok örök nevelőjének, Jézus Krisztusnak maradandó igazságaira alapitani. Gyönyörü beköszöntője után bemutattatta magának az intézet jelesebb növendékeit, kiknek mindegyikéhez volt néhány szivélyes bátoritó szava. Egyszeri megjelenésével — irja referádája végén az *Alkotmány* — mindenkinek szeretetét, bizalmát megnyerte. — Orvendünk rajta, hogy Steinberger kanonok Budapesten is oly hamar kivivta a rokonszenvet és elismerést, mint Váradon, hol csak néhány évet töltött s e rövid idő alatt nagy népszerüséget szerzett magának a legszélesebb körökben. Steinberger kanonok különben még nem költözött el végleg Nagy-Váradról, hol utódja nem lévén még kinevezve nem adhatta át a vezetése alatti két intézet kormányzását. Ugy értesülünk, hogy a jövő héten visszatér Váradra és csak október közepe táján költözik fel véglegesen Budapestre.

* **A császárváró Bécs.** Az osztrák fővárosban lázasan s szokatlanul nagy igyekezette készülnek Vilmos császár fogadására. Sok koronás vendég fordult meg az utóbbi időben Bécsben, de sohasem iparkodtak olyan pompát kifejteni és az üdvözlést impozánssá tenni, mint éppen most s igy természetes, hogy a legkülönbözőbb hirek keltek szárnyra. A legvalószinübbnek látszik az a feltevés, hogy manapság, amikor a hármasszövetségért nem lelkesednek valami nagyon a benne egyesitett népek, sőt köztudomásu, hogy az olasz király

---

majd megettem olyan édes volt — már szövetségesek voltunk, ő lovagolt bele ekkora bátorságba.

Tüzelt arczomban a vér, szinte éreztem rajt' a szép mama sima tenyerét. Es csodáltam, hogy még látok, mert ugy véltem, hogy a néni már kikaparta szemeimet. E nagyszerü szónoklatra mi lett volna méltóbb honoráczió? . . .

Azonban csalódtam, kolosszálisan csalódtam! Nem történt semmi. Ugylátszik olyan ereje volt igazságos beszédemnek, hogy kiölt minden harczi kedve. Hallgatásukban akárcsak zugó tapsvihart s virágeső hullását éreztem volna! . . . Majd beleszédültem dicsőségembe.

Tán épp ettől félt a szép mama is. Megemberelte magát, felállt és megszólalt. Lehetetlenül fenséges, hideg és szigoru volt. »Bolond! — mondta s papához fordult. — Holnap utazzék vele Schvarczerhez! . . .«

Papa nagy léptekkel járt a szobában. Czigarettázott és diadalmasan integetett felém. Kicsinyelte az ellentábor magatartását.

A néniben ugy forrt a puskapor, dinamit és mindenféle ölő-gyilkoló s robbantó szer, hogy tehetetlenül volt kénytelen nézni a nagy kavarodást, sehogyse tudott összegyurni egy világot elsöprő ágyugolyót. De mégis reparálni kellett a becsületen, nagy hősiesen a fülembe sziszegte: Huh! a vén leány! . . . a szipirtyó mit tud?

Elnevettem magam. Tetszett a néni szellemes ötlete. Eszembe jutott egy utczai kép, amiben a nevelő ablakából gyönyörködtem. Két pöttön kis nebuló gyürte egymást. Az egyik — szép izmos gyerek volt — ereje legyőzte a másikat. Az elnáspágolt fiucska bőgve menekült s egy kapun befutva, visszakiáltotta: Te zsidó! Te első szamár! A kipirult kis hős kaczagva adta vissza a választ: Hát te nem az vagy? . . .

A némi mondja nekem: vén. En is használhattam volna a kis fiu válaszát.

Kezdtem morfondirozni a dolgon: csakugyan vén leány vagyok? . . . Papa kinevetett. Es attól fogva mindig »vén kisasszonynak« hivott. Tudtam, hogy tréfál, de fájt.

Oh, ha jött volna e pillanatban akármily szarkaláb, ha porkoláb is, de hozzá mentem volna. Feltettem magamban: bosszut állok! Megmutatom: nem maradok vén leány. Kitelnék a néniből, hogy rám bőjtöl. Akkor mit csinálok?

Bár kedélyesen vettem a dolgot, sokszor azonban belemarkolt ez a két szó lelkembe s komolyan megszeppentem. Istenem, inkább egy rossz férj, mint a vénleányság!

*

Ott buslakodtam a kert végében és — ha szégyen is, nem tagadom, — sirtam. Igen, sirtam. En a bátor kisleány. Kisleány? . . . Oh, többé nem. Már vénleány! . . . Ossziáni napon volt.

Valaki bekukucskált a keritésen. »Kisleány nézzen fel!« — mondta. — Ránéztem. Komoly volt az arcza, a szeme mosolygott, igért, biztatott, tüzben égett. »Kis csacsi — mondta édesen — sir? Adja ide kis kezét.« Megcsókolta. Kivirult előttem a kopár világ, napfény ragyogta be.

»Nem szabad sirni — szólt ismét — én fogadom: nem hull többé könye!«

Mintha éreztem is volna, hogy utólszor sirok, nagyon nagyon hevesen elfogott a zokogás. Ekkor már mellettem volt. Törülte könyeimet. Mily boldog voltam! . . . Mit suttogott, mit beszélt? . . . hát tudom én azt? Szivembe irva ég örökké, minek irjam ide? Nem felejtem el soha!

»Hát elég a könyből buba — szólt közbe — hisz' ugy sem lesz vénleány!« Mégint megcsókolta a kezem és jeggyürüje csillogott csókja nyomán. Szavaira rögtön kisütött a nap arczomon, nevettem édes tréfáin, de, hogy meglátam ujjamon az arany karikát, megint csak elpityeredtem. Istenem! hisz olyan boldog voltam! Elém tartotta, meg kellett csókolnom. Azóta megcsókoljuk mindennap, én is, ő is. Azután egymást. (Mennyivel édesebb az Arpád bajuszának bizsergetése, mint a Csumász cziczámé! . . .)

*

sem valami vagy barátja annak, Bécsben meg akarják mutatni Vilmos császárnak, hogy Ausztriában és az osztrák népben nem rendült meg a bizalom a hármasszövetség iránt.

* **A jogakadémia megnyitása.** A jogakadémia tegnapi megnyitásán elhangzott beszédek kapcsán helybeli laptársaink megint hevesen és élesen támadják jogakadémiánk tanári karát, különösen a két előadót. Elmondják »katedrális ostobaságoknak«, »artikulálatlan hangok zürzavarának« s más efféle banális és ízléstelen epithetonokkal tisztelik meg. Ez ugyan keveset fog ártani a jogakadémia derék tanárainak, felül állanak ők az ilyeneken, nem is ezért emelünk szót, hanem csak azért, hogy rámutassunk a páholy tollforgatóinak naiv zavarára. Mikor a tanári kar feljelentést tett Somló ellen, akkor azt irták, hogy tessék szóval vagy tollal fellépni Somló ellen, ne pedig jelentésekkel. Most, hogy tudományos alapon foglalkoznak vele — most ez ellen rugkapálóznak. Sebaj. Ez a rugkapálás örömet okoz a tanároknak, mert tagadhatatlan jele, hogy a baj elevenére tapintottak.

* **Uj titkos tanácsos.** A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy ő Felsége gróf *Csáky* Zenónak, Szepesmegye főispánjának a valóságos belső titkos tanácsosi méltóságot dijmentesen adományozta.

* **Fegyelmi vizsgálat Türr Lajos ellen.** Dr. *Türr* Lajos hosszabb ideig volt nagyváradi, jelenleg aradi állami főreáliskolai tanár ellen, mint egy aradi lapból értesülünk, fegyelmi vizsgálat van folyamatban. *Türr* az *Aradi Közlönyben* a nyáron támadó czikket irt az aradi gimnázium s annak igazgatója *Burián* János ellen. A czikkek névtelenül jelentek meg, de Burián, kinek személye ellen intéztettek tulajdonképpen a czikkek, kipuhatolta, hogy a szerző nem más, mint dr. Türr. Burián János a felfedezés után nem bocsájtkozott hirlapi polémiába, hanem részletes jelentést tett az egész ügyről egyenesen a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnak, e legfelsőbb fórum itéletére bizva az ügyet. E lépésnek az lett a következménye, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszterium fegyelmi vizsgálatot rendelt el dr. *Türr* Lajos főreáliskolai tanár ellen. A vizsgálat megejtésére Wlassics Gyula kultuszminiszter bizottságot küldött ki, melynek *Nátafalussy* Kornél tankerületi főigazgató elnöklete alatt *Szemler* Jenő miniszteri fogalmazó és dr. *Szántó* Zsigmond lugosi főgimnáziumi tanár a tagjai. A vizsgáló-bizottság hétfőn és kedden ejtette meg a vizsgálatot, kihallgatva dr. Türr Lajost és átvizsgálva az ügyre vonatkozó összes iratokat. A főigazgató a vizsgálat eredményéről egyenesen a minisztériumnak tesz jelentést. Tanári körökben most érthető érdeklődéssel néznek a miniszter döntése elé.

* **Árvizek.** Bécsből táviratozzák, hogy a Selzkammergutban és Stájerország sok vidékén nagy árvizveszedelem fenyeget. Marburg viz alatt van és igen sokan lelték halálukat az árban.

* **A pápa lakosztálya.** X. Pius pápa nemsokára át fog költözni ideiglenes lakásából XIII. Leo pápa volt lakosztályába, amelyet ebből a czélból ujonnan rendeznek be. Erdekes, hogy Pius pápa maga rajzolta meg az átalakitandó lakás és az uj butorok terveit, azonkivül ő válogatta össze az egyes szobák falszőnyegeit.

* **Cselédiskola.** Ma már minden álláshoz kvalifikáczió kell és minthogy rengeteg a konkurrenczia, akad is minden munkára szakképzett ember több a kelleténél. Az azonban mégis kissé hihetetlennek hangzik, hogy Londonban cselédiskolát alapitottak. Ez a cselédképző iskola pedig a legkomolyabb intézmény; egy gazdag lady alapitotta, hogy véget vessen a cselédmizériáknak. Ebben az iskolában a főzés- és takaritástan mellett modorra, becsületességre és vallásosságra oktatják a mindkét nembeli növendékeket. Tanitják továbbá általános müveltségre is, hogy intelligenciát adjanak a legtenyeres-talpasabb mosogatólánynak is. Az iskola szép gondolat, de egy hibája: rendkivül drága a tandij benne. Hat hónapig tart a kurzus s ennek az ára 15 font sterling, vagyis közel 490 korona. Ennyi pénzért aligha talál növendékeket az intézet. Igaz ugyan, hogy ennek ellenében nyujt is valamit az intézet a végzett növendékeinek. Aki az intézetnél érettségit tett, az a bizonyitványa alapján kitünő állásokhoz is jut az intézet révén, mert az előkelő házak számára az intézet közvetiti a cselédséget.

* **A borpancsolás ellen.** Tekintettel a közelgő szüretre, *Darányi* Ignácz földmivelésügyi miniszter az ország összes városi és megyei törvényhatóságaihoz rendeletet intézett, melyben meghagyja, hogy a szőlősgazdákkal megfelelő módon közöltessék figyelmeztetésképen a régebben alkotott bortörvény s ennek végrehajtása tárgyában kiadott rendeletnek különösen ama része, mely a borhamisitás, pancsolás miként való megbüntetését czélozza. — Az emlitett körrendelet egész terjedelmében a következő:

A hazai bortermelés érdekében kiváló sulyt helyezek arra, hogy a mesterséges borok készitésének és forgalombahozatalának tilalmazásáról szóló törvényczikk rendelkezései mindenki által, kivétel nélkül szigoruan megtartassanak. E czélból intézkedjék haladéktalanul az iránt, hogy az érdekeltek — saját érdekükben — legkiterjedtebb módon leendő közzététel (hirdetmények, kidobolás stb.) utján mindenesetre még a folyó évi szüret megkezdése előtt, különösen arra figyelmeztessenek, hogy a bortörvény és ennek végrehajtása tárgyában kiadott rendelet értelmében a mustba, vagy a borba, ugyszintén a már kész, *kierjedt* törkölyborba vizet keverni, bármily csekély mennyiségben is, minden körülmények között feltétlenül tilos, továbbá, hogy tilos a természetes bornak törkölyborral, vagy gyümölcs-borral való összekeverése (összeházasitása) is. A viz használata csak a törkölybor készitésénél van megengedve, de ott is csak az *idézett* végrehajtási rendeletben körülirt megszoritással. Egyszersmind arra is kell figyelmeztetni az érdekelteket, hogy aki a fent tiltott módon készitett vagy kevert bort forgalomba hozza vagy eladja, 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntethető, aki pedig a bort maga vizeli vagy más tiltott anyagokkal kezeli, vagy a természetes bort törkölyborral vagy gyümölcsborral összekeveri, az mint mesterséges bor készitője, 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel s ezenkivül 2 hónapig terjedhető elzárással büntettetik s ezenfelül az illetőktől a tiltott módon készitett vagy kezelt borok még el is koboztatnak.

* **Nagyvárad Kossuth-képe.** Ha Kossuth szobra nincs is, de képe van már városunknak, mely a nagy hazafi alakját varázsolja elénk. Tegnap érkezett meg a város által rendelt és *Endrey* József által festett Kossuth-kép sértetlen állapotban. A város tisztviselői, s a kik a városházán tegnap megfordultak, egymásután zarándokoltak le a levéltárba az uj Kossuth-kép megtekintésére, mely a piros aktapolczoknak támasztva a már rég ott őrzött Deák és Tisza hasonló nagyságu képei között még az uj városházába való átköltözésig a levéltár félhomályában vesztegel. A kép állva és szónokolva, zöld atiliában, széles kihajtott gallérral, szürke pantallósan s görbe karddal ábrázolja Kossuthot, kinek lágy finom vonásait jellemzően tükrözi vissza.

* **Megcsonkitott bankjegyek.** A külföldön több helyen gyakran fordulnak elő csaló szándékkal megcsonkitott bankjegyek, melyek rendes szélesség mellett egy részüknek merőleges irányban való megröviditésével és két hasonlóképpen merőlegesen kettévágott, különböző bankjegyek nem egyenlő részeiből állanak. A bankj gyek normális szélessége a következő: A tizkoronás 150, a huszkoronás 135, az 50 koronás 150, a százas 165, az ezres 192 millimeter. Az igy összevágott bankjegyeket rendesen átlátszó ragasztópapirral állitják össze, hogy a bankjegy átvevőjét tévedésbe ejtsék a bankjegy hiányzó részét illetőleg. A megcsonkitott bankjegy utolsó birtokosa, a ki azt a bankban beváltás végett bemutatja, legtöbbnyire az érték 10 százalékát elveszti, tehát egy tiz koronás jegyen 2 koronát, egy ötvenkoronáson öt koronát veszit. Rendesen a huszkoronásokat, valamint az ötven- és tizkoronásokat csonkitják meg, sőt megcsonkitott százkoronások sem ritkák. Az összehajtott jegyek elfogadásánál tehát ajánlatos a különös elővigyázatosság. Mindenesetre érdemes csekély fáradsággal meggyőződni, hogy az illető bankjegyek megütik-e az előirt mértéket.

* **Német kritika a délmagyarországi hadgyakorlatokról.** Egy német katonai szaklap hosszabb czikket közöl a délmagyarországi hadgyakorlatról. A többi között a következőket irja: »A menetelések, a szokatlan nagy hőség és a kövezetlen országutak miatt, fölötte fárasztók voltak. A gyalogság nehéz felszerelése, és czélszerütlen nyári ruházata (sötét gyapjuszövet-zubbony és szük nadrág) okvetlenül reformot kiván. A hegyekben szinte türhetetlen volt a vizhiány. A csapatok derekasan tartották magukat és minden követelményeknek megfeleltek«. A czikkiró elitélően nyilatkozik arról, hogy a katonákat közvetlen a hadgyakorlatok előtt uj lábbelivel látták el: a gyalogság emiatt sokat szenvedett és egyre-másra jelentkeztek a lábfájósok. Ez a körülmény hátráltatta a gyors és pontos menetelést.

* **Brutális czipészsegéd.** *Vida* Demeterné 66 éves helyi lakost Kápolna-utcza 218. szám alatti lakásán a vele egy udvarban lakó *Tárkányi* István czipészsegéd azért, mivel 30 fillér munkadíját neki megfizetni nem akarta, tegnap reggel kilencz óra tájban a kezében levő bottal leütötte, majd pedig az öreg asszony segitségére sietö *Dávid* József czigány-muzsikust jobb karján megvágta és elfutott. A történt kről értesült rendőrség részéről az esemény szinhelyére rögtön kiment *Baróthy* Akos városi főorvos, ki a sérülteket az első segélynyujtásban részesitette. Mindkét sérült 8 napon belül meggyógyul. Tárkányi ellen, ki a rendőrségen

---

Szép lovagom elkisér az életen s többé nem a szép mamát, hanem a gyönyörü szép életet kérleli: ne legyen bántódásom. Ha ő mellettem lesz, az élet bizonynyal nem lesz oly szigoru, mint a szép mama volt.

Mit szól ám ehhez a szép mama és a tant? . . . Igazán nem tudom. Még titkolom. Jól esik lelkemnek. Hisz annál erősebb, lesujtóbb, váratlanabb, és nekem édesebb lesz a *bosszu*! . . .

Mamának tán mindegy lesz, de a néni bizonynyal megpukkad, hogy nem az ő sárgafogu unokaöcscsét választottam. No de azt hiszem, rövidesen beletörődik. Az a fő, hogy megszabadulnak tőlem D. az ám a legfőbb, hogy én megszabadulok tőlük! . . .

Papa be van avatva az államcsinybe. Az ő kezében vannak az összeesküvés szálai. Az én kedves, snájdig papám nagyszerü szövetségtársnak bizonyult! . . .

*

Hah! hogy fogom én a tantinak mondani, Arpádot és a gyürüt bemutatva: ***Czukros tant, ugy-e azért sem leszek vén leány!*** . . .

Biztosan megpukkad.

———

önként jelentkezett, bünügyi eljárás folyamatba tétetett.

* **Tüz az Ullmann-házban.** Tegnap este hét óra előtt rémhirek járták be a várost, hogy a nagypiacz-téri *Ullmann*-házban a háztulajdonos ifj. Ullmann-czégnek petroleumos s benzines raktára kigyuladt s veszedelemben forog az egész épület. A hir annyiban bizonyult valónak, hogy az emlitett raktárban tényleg meggyuladt egy hordó benzin, a mi ugy történt, hogy a raktárnok bement égő gyufával a raktárba benzinért s véletlenül lángot vetett a hordóban levő benzin. A raktárnok nem vesztette el lélekjelenlétét, hanem a hordó tartalmát a földre öntötte s igy minden veszélyt elhárított. A helyszinén megjelent a központi tüzőrség is. A rendőrségtől is nagyobb számu legénység vonult ki s az összesereglett kiváncsiskodókat feltartóztatta a tüzhöz közelmeneteltől.

* **Találtak** egy sötét pej kanczát és egy fibát. Igazolt tulajdonosaik 8 napon belül annál is inkább jelentkezzenek a rendőrség 9. számu szobájában, mert különben jószágaik el fognak árvereztetni.

x Olvasóink figyelmébe ajánljuk *Reisz* és *Porjesz* butorkereskedő czég lapunk mai számában közölt hirdetését. 296.

x **A szász cseh Svájcz**, ezen természeti szépségeitől elragadó tája a földnek, az idén kényelmes és olcsó módon lesz megközelithető, mert az Aussigban megtartandó iparkiállitás folytán különféle kéjvonatok — jelentékeny ármérsékléssel — fognak indittatni. Aussig jelentékeny iparáról nevezetes s főleg az európai államok legnagyobb gyárainak egyike emelte annak hirnevét. A *Schicht-féle szappan- és gyertyagyár* nemcsak az ó-, de az ujvilágban is tért hóditott gyártmányainak, mert ki nem ismerné a *Schicht szappant*? Aki már Aussigban van, nem fogja elmulasztani a cseh-szász Svájcz ezen legszebb és legkeresettebb helyét meglátogatni.

x Felhivjuk olvasóink figyelmét *Andriska Jenő* uri és női divatkereskedő czég lapunk mai számában közölt hirdetésére.

Igazságszolgáltatás.

—

A vámpanama a törvényszék előtt.

— Harmadik nap. —

A vámpanama feleleventedett szenzácziója, ugy látszik elvesztette érdekességét s tegnap már csekély érdeklődés mellett h llgatták ki a még hátralevő tanukat. A napok óta huzódó tárgyalás tegnapi érdekessége *Rimler* Karoly polgármester és *Bordé* Ferencz főjegyző vallomásai voltak. Egyébként a tanuvallomások egész sora közömbös, lényegtelen és sok helyen ellentmondó.

A tegnapi tárgyalást reggel 9 órakor nyitotta meg *Fassie* Pál elnök.

A polgármester vallomása.

Elsőnek *Rimler* Károlyt, Nagyvárad város polgármesterét hallgatta ki a büntető biróság. A polgármester a vámkezelést szabályozó rendeletet ismertette s arra nézve adott felvilágositást, hogy mi volt a szokás a vámkezelésnél a vámpanama idején.

Rimler Karoly arra nézve, hogy háramlott-e kár a városra a kétszer lebélyegzett vámjegyek forgalomba hozásából, és hogy mily összegre rughat a kár? — nem adhat határozott feleletet, mert ha csak a maradék jegyeket bélyegezték le a következő nap dátumával s csak igy kerültek kettős dátumu vámjegyek forgalomba, akkor a város nem károsult és csupán szabálytalanságról lehet szó.

De ha károsodás történt is, az összegre vonatkozólag ő nem adhat felvilágositást.

Az elnök kérdésére, hogy talált-e a vizsgálat alkalmával *Sólyom* Gyula fiókjában hamis és már egyszer használt vámjegyeket? — a polgármester kijelenti, hogy nem emlékszik, sőt később határozottan kijelenti, hogy nem talált hamis czédulákat.

Arra a kérdésre, hogy van-e tudomása arról, hogy Hepperli eskü alatt szolgálta-e a várost? — a polgármester nem adhat határozott választ, mert nem az ő polgármestersége idején lépett a város szolgálatába.

Nessi Pál védő azon kérdésére, hogy mi tette szükségessé a vámkezelésről szóló szabályrendelet szigorubb körülirását? Vajjon a régi szabályrendelet csekély ellenőrzési intézkedése? — a polgármester kijelenti, hogy éppen a vámpanama tette szükségessé a régi szabályrendelet pótlását és egy teljesen uj szabályrendelet megalkotását, a mely azonban még jóváhagyás alatt áll.

Bordé Ferencz vallomása.

Bordé Ferencz előadja, hogy a vámczédulák csonkitása rendesen a szegleteken történt s arra semmiféle utasitás nem volt, hogy a számot a közepről tépjék ki, sőt ez tendenczózus szabálytalanság, de arra sem volt utasitás, hogy azt letépni nem szabad.

Kijelenti a főjegyző, hogy ő hamis jegyet nem látott a forgalomban.

Ezután arra nézve ad felvilágositást, hogy milyenek voltak a vámczédulák és hogy a füzetbe kötött jegyek mikor léptek életbe. Kijelenti, hogy a füzetekből egyszerre csak egyenkint volt szabad kitépni a jegyeket, mert a sorszámozást ellenőrizték.

Arra a kérdésre, hogy igaz-e az, hogy a vámkezelésnél mielőtt *Beczkay* felügyelő lett volna, egyáltalán nem volt napi bélyegzés és Beczkay határozott kérelmére léptették életbe a lebélyegzést? Bordé kijelenti, hogy lehet, de nem emlékszik, hogy épen Beczkay kérelmére történt volna.

Fassie elnök megjegyzi, hogy Beczkay azt állitja, hogy éppen Bordé ellenezte a vámjegyek lebélyegzését.

Bordé: Ha tettem, oly szándékkal, hogy a más városokban is alkalmazott óránkinti ellenőrzést és megsemmisitést akartam életbeléptetni.

Arra a kérdésre, hogy meg volt-e az engedve, ha már használt vámjegyet találtak a vásáron valakinél, azzal a vámjegy 3—4-szeres árát megfizettessék, — Bordé főjegyző kijelenti, hogy az ma is szokás, de hogy ezt valami szabályzat elrendelné, vagy tiltaná, nincs tudomása:

Szücs Géza városi számvevő a városra háramlott kár nagyságáról nem adhat felvilágositást, mert az évenkinti jövedelem hullámzásából erre következtetni nem lehet. A vámjövedelem mindig a forgalom nagyságától függ, a mi fölötte változó. E nézetet Bordé is megerősiti.

Kijelenti továbbá Szücs Géza, hogy ma is ugyanazon vámdijszabás van életben és hogy a számadásokból soha semmi szabálytalanság ki nem tünt.

Ezután a lényegtelen vallomások egész sora következett.

A délutáni tárgyaláson aztán ismét lényeges és sulyos vallomások történtek.

Igy özv. *Balogh* Jánosné: azt vallja, hogy Papp Sándor nővére azt mondta neki, hogy ha Beczkay 300 forintot ad Papp Sándornak, visza vonja terhelő vallomását. *Balogh* Jánosnét szembesitik *Arany* Jánosnéval, Papp Sándor nővérével. Mindketten tagadják egymás vallomását.

Hartstein Ignátz ügynök azt adja elő, hogy őt Beczkay nyerte egy alkalommal a lóvásártérre. Beczkay bement Papp Sándorhoz, ő pedig kinn maradt. Benn heves szóváltás történt s ő hallotta, hogy 300 forintot emlegettek, de hogy miczélra, vagy ki adja arról neki nincs tudomása.

Ezután *Komáromi* Ignátz, *Ragály* Gábor és *Lakatos* vámkezelők egyértelmüen nehezitelő vallomást tesznek Horváth János vámellenőr ellen, azt állitva, hogy nála több izben látták használt vámjegyeket összegyüjtve s hogy *Horváth* több izben figyelmeztette őket, hogy ők is forgalomba hozhatnának ilyen czédulákat, de ők mindannyiszor visszautasitották és jelentést tettek Beczkaynak.

E vallomások után ismét több lényegtelen tanut hallgatottak ki a törvényszék.

—

A Nagyvárad sajtóperét elhalasztották.

Megemlitettük a mult napokban, hogy a *Nagyvárad* ellen *Mertz* Nándor rágalmazási pert inditott, melynek tárgyalását tegnapra tüzte ki a törvényszék. De a tárgyalásra *Sas* Ede, a »Nagyvárad« felelős szerkesztője nem jelent meg s igy a tárgyalást elnapolták.

EGYESÜLETEK.

—

A jegyzők nyugdijgyülése. A bihar-megyei községi és közjegyzők nyugdijegyesületének igazgató választmánya tegnap délután ülést tartott, amelyen *Miskolczy* Ferencz alispán elnökölt s Keszthelyi Zoltán főjegyző, Orley Kálmán, Czuffra Gerő nyug. megyei főpénztárnok, Kovács András (Bályok) és Balogh János aljegyző vettek részt. A bemutatott számadások szerint a nyugdijalap pénztár átlaga 1903. juliusban 454.460 kor. 66 fillér, — a rendelkezési alap átlaga 19752 kor. 90 fillér. Tudomásul vették.

Roxin János sarkad-kereszturi jegyzőt nyugdijazták.

Sebestyén Lajos éradonyi jegyző nyugdijazás iránti kérelmét ellenben elutasitották.

Nagy Károly nyug. sarkadi jegyző 4 gyermeke után évi 240 korona neveltetési pótlékot szavaztak meg.

Végül tudomásul vették, hogy Kocsubán Fuldán Jánost, Jákóhódoson pedig Bujdos János választották meg jegyzőül.

TAVIRATOK.

—

A válság.

Budapest, szept. 16. (Saj. tud. táv.) Politikai körökben két esemény képezi a vita tárgyát. *Széll* Kálmán reichenaui találkozása az egy és *Tisza* István állásfoglalása a másik. A Tisza hivei nagy ujjongással fogadták vezérük nyilatkozatát és a józan mértéklet tanácsát látják benne, mig a párt azon része, mely a vezényleti nyelvre is most vár intézkedést, határozott ellentmondással fogadta Tisza megalkuvó politikáját.

Vilmos császár Magyarországon.

Mohács, szept. 16. (Saj. tud. táv.) *Vilmos* császár ma ismét a karapancsai rengetegben cserkészett és két 14 és 16 águ aggancsos szarvasbakot lőtt.

Miért tartják benn a katonákat?

Przemisl, szept. 16. (Saj. tud. táv.) A 10. gyalogezred parancsnoka kiadta rendeletbe a tisztikarnak, hogy magyarázzák meg a legénységnek, miért kell tovább szolgálniok.

Az ezred egyik főhadnagya erre beszédet intézett a legénységhez, melyben azt mondta:

— Mindennek okai a zsidók, akik Galicziából bevándorolnak Magyarországba s ott urak lesznek, akik itt csak lázadók lehettek s ezek megzavarják a békés kormányzást. Azért kell tehát tovább szolgálniok, mert minden pillanatban készen kell lenniök, hogy harczra induljanak Magyarországba megtanitani a zsidókat.

A legénység közt lázadást keltett a beszéd s városszerte inzultálni kezdték a katonák a zsidóságot.

Hódmezővásárhely a katonák visszatartása ellen.

Hódmezővásárhely, szept. 16. (S. t. t.) A vármegye közgyülésen Endrey képviselő inditványára kimondották, hogy felirnak a kormányhoz a 3 évet szolgált katonák bentartása ellen.

Witte Berlinben.

Berlin, szeptember 16. Witte miniszter látogatásának az a czélja, hogy itteni illetékes tényezőkkel tárgyaljon a Német- és Oroszország közt kötendő kereskedelmi szerződésről. (M. T. I.)

Betiltott népgyülés.

Eszék, szeptember 15. A vasárnapra Vinkovcébe a jogpárt szervezése ügyében egybehivott népgyülést a kerületi előljáró betiltotta. A helybeli ellenzéki lap szerkesztőségének tagjai részt szándékoztak venni a népgyülésen. (M. T. I.)

A marseillei vihar.

Marseille, szept. 16. A dühöngő vihar folytán a Polynesien gőzös az előkikötőben megfeneklett. A kikötőből hajók indultak a megfeneklett gőzös segitségére. (M. T. I.)

Véres katonai lázadás Sopronban.

Sopron, (Saj. tud. táv.) Arról ad hirt a táviró, hogy Sopronban megismétlődött a katonák tüntetése a szolgálati idő meghosszabbitása miatt. A tüntetők és a kivezényelt csapat között véres utczai harcz fejlődött. 87 katonát letartóztattak. 50 honvédet a tüzérlaktanyában tartanak fogva. 47 katona megszökött. Székesfehérvárról a hadbiró megérkezett s rendkivül szigoru megtorló intézkedéstől tartanak.

Mind e hireket félhivatalosan megczáfolják, de soproni tudósitások fenntartják a lázadás hirét.

Török-bolgár háboru előtt.

A legutóbbi napokban a helyzet ugy alakult, hogy küszöbön van a háboru Törökország és Bulgária között. A török katonaság borzasztó kegyetlenségei, valamint a bolgár bandák elszántsága egyaránt siettetik a balkán-bolgár kérdés megoldását.

Ma a következő táviratokat kaptuk:

25,000 tartalékos behivása,

Sofia, szept. 15. A bolgár kormány a török csapatoknak a határon való összpontositása miatt a sofiai, filippopolisi és slivnai póttartalékosok hat osztályát, összesen 25,000 embert fegyvergyakorlatra hivott be. A kirkilissai szandzsákban a török hatóságok felszólitották a görög családokat, hogy a bolgároktól különitsék el magukat. Ezt a bolgárok arra magyarázzák, hogy itt a törökök nagy vérengzésre készülnek.

Ausztria Magyarország tiltakozása.

London, szept. 16. A Times szófiai levelezője azt táviratozza, hogy az osztrák-magyar konzul Petrov tábornok miniszterelnök előtt tiltakozott a bolgár lakosság harczias magatartása, a bandák toborzása és dinamitbombák készitése ellen. Vádolta a bolgár kormányt, hadsereget, hatóságokat és rendőrséget, hogy a bandákkal egyetértenek. Petrov tábornok azt felelte, hogy Bulgáriának nincs olyan hadserege, melylyel a felkelőket féken tarthatná

Bandák szervezése.

Belgrád, szeptember 16. A török követség konstatálja, hogy az utóbbi napokban a határon bandákat szerveznek és fegyverkezve átküldik azokat a határon. A mult héten ötven főnyi csapat ment át s a kormánytól fejenként 120 frankot kaptak. A nisi török konzul megerősiti ezt a jelentést. Feti basa a szerb kormánynak jegyzéket küldött, amelyben bizonyitékokat szolgáltat az albánoknak a határon való üzelmeiről. A bandák a török határőrséget megtámadták s a katonaságot agyonlőtték.

Készülődés a háborura.

Nápoly, szept. 16. (Saj. tud. táv.) Az olasz hadügyi kormány intézkedésére 10.000 katona és a szükséges hadihajók teljes készenlétben állanak, hogy Maczedoniába induljanak.

Szófia, szept. 16. (Saj. tud. táv.) A bolgár kormány 15.000 tartalékost berendelt s ezeket felfegyverezve a török határon concentrálta.

Pétervár, szept. 16. (Saj. tud. táv.) Titokban készülődnek a fenyegető háborura s Oroszország beavatkozása a balkáni forrongásba ugylátszik elkerülhetlen. A varsói, kievi, odesszai ezredek teljes készenlétben várják a mozgósitást.

Bécs, szeptember 16. (Saj. tud. táv.) Minden jel arra mutat, hogy a Balkánon csak napok kérdése a háboru kitörése. Hirlik, hogy Ferdinánd bolgár fejedelem Bécsben is jelentette, hogy végleg kénytelen lesz fegyveres erővel védekezni a forradalom ellen. Allitólag Ferdinánd és Péter szerb király között megegyezés történt s valószinü, hogy Bulgária és Szerbia együtt foglalnak állást.

Az osztrák-magyar monarchia megmarad mindaddig semleges álláspontján, mig más állam nem avatkozik a Balkán ügyeibe.

Pola, szeptember 16. (Saj. tud. táv.) Az összes itt tartózkodó hadihajók teljes készenlétben várják a parancsot, hogy Salonikibe induljanak.

A pestis Marseilleben.

Marseille, szeptember 16. A városi tanács mai ülésében Chanot Maire beszédett tartott, amelyben a lakosságot az előfordult megbetegedési esetekre vonatkozólag megnyugtatta és sajnálatát fejezte ki azon, hogy ugy a franczia, mint a külföldi sajtó az esetet oly módon tulozta, hogy a külföldi kormányok olyan intézkedéseket tettek, amelyeket semmi sem igozol. (M. T. I.)

Változások a diplomácziai karban.

Szófia, szeptember 16. A konstantinápolyi, bécsi és bukaresti bolgár diplomácziai képviselet személyzetében jelentékeny változások lesznek. Igy Sztoján Gesov konstantinápolyi diplomácziai ügyvivőt Bécsbe fogják áthelyezni. A bolgár kormány a bécsi külügyminiszteriumban e részben lépéseket tett. (M. T. I.)

Legyilkolt szerzetesek.

Konstantinápoly, szept. 16. Jeruzsálemből érkező hirek jelentik, hogy ott tömegesen gyilkolják a szerzeteseket. (M. T. I.)

Kilencz ember tüzhalála.

Krisztiánia, szept. 16. Megállapitották, hogy a tegnapi Kongens-utczai tüzkatasztrófában kilencz ember vesztette életét. (M. T. I.)

KÖZGAZDASAG.

A Biharmegyei Gazdasági Egyesület választmányi ülése.

Tegnap délután ülést tartott a Biharmegyei Gazdasági Egyesület választmánya.

Markovits Károly elnökölt s jelen voltak: Beöthy László, Vidovich György, Papp Imre, Beöthy Pál, Markovits Károly, dr. Márkus László, Csapó Dezső, Szabó János és Weingärtner Andor titkár.

A választmány elhatározta, hogy dr. *Radu* Demeter nagyváradi gör. kath. püspököt átiratban, *Szmrecsányi* Pál nváradi l. sz. püspököt pedig küldöttség által üdvözli.

A földmivelésügyi miniszter a len- és kendertermelést előmozditó és kendert áztató és kikészitő telepeket létesitő szövetkezeteket, társulatokat hajlandó támogatni. Örömmel vették tudomásul.

A földmivelésügyi miniszter tudatta, hogy vándor pinczemestereket alkalmaz, kik a szőlősgazdáknak utbaigazitást, tanácsot adnak a borkezelésről. A leiratot tudatják a szőlősgazdákkal.

Derecske község véleményezés végett megküldött helypénzdijszabályzatát tanulmányozás czéljából kiadták az elnökségnek és a közgazdasági előadónak.

Az orsz. közp. hitelszövetkezet hajlandó az egyesületnek raktárszövetkezetek tárgyában tervbe vett módositást elfogadni. — A raktárszöveteknek az egyesület télen propagandát csinál a megyében.

Pokay Dezső állattenyésztési felügyelő javasolta, hogy az egyesület egyes kisgazdáknak szarvasmarha tenyészanyagot szerezzen be s ezáltal a megyében a szarvasmarha tenyésztés lendületet nyer. A választmány a javaslatot magáévá teszi s puhatolódzik a községekben az iránt, hajlandó-e jobbfajta tenyészanyagot beszerezni a közönség s ha igen, megfelelő kölcsönt kérjen a gazd. egyesület a földmivelésügyi minisztertől.

Pokay Dezső azon bejelentését, hogy szolgálattételre berendeltetett a földmiv. minisztériumba, a választmány sajnálattal vette tudomásul s uj állásában üdvözlik.

Titkár jelentését a Nagyváradon tartott szőlősgazdák orsz. kongresszusáról tudomásul vették.

Titkár bejelentette, hogy az egyesület a katonai élelmezési raktári szállitásokra ez évben is tett ajánlatot, azonban azt kellő figyelemre nem méltatták. A választmány elha-

tározta, hogy a gazdasági egyesület a megyei törvényhatóság utján feliratban keres orvoslást a kormánynál.

Titkár előterjesztést tett, hogy az egylet a tél folyamán háziipari tanfolyamok tartását javasolta Nagy-Bajom és Eradony községekben, mig a szaktanár Szent-András, Kis-Jenő és Bojt községekben javasolta a tanfolyamok létesitését.

Kimondotta a választmány, hogy a tél folyamán a megyebeli községekben gazdasági szakelőadásokat rendez.

Titkár jelentést tett a komádii állatkiállitásról.

Elhatározta a választmány, hogy október hó folyamán Margitán Szarvasmarha dijazást rendez.

Uj tagokul felvették: dr. Fráter Imrét, Fráter Emilt és dr. Moskovits Miklóst.

Nehány apróbb ügy elintézése után az ülés véget ért.

Értéktőzsde

Budapest, szept. 16.

Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	535.25
Salgótarjáni	—.—
Wagon-kölcsön	—.—

Határidők.

Budapest, szept. 16.

Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.30
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repcze, aug.	11.90

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1903. szept. 16-án.

Magyar aranyjáradék 4	117.75
Magyar koronajáradék	96.95
Magyar vasuti köl sön aranyban 4 1/3	—.—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2½%	—.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—.—
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	97.25
Italmérési jog megváltási kötvény	—.—
Horváth szlavonföldtehermentési kötvény	95.—
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	199.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	156.—
Osztrák járadék papirban	99 20
Osztrák járadék papirban	99 75
Osztrák járadék aranyban	119.75
Osztrák korona járadék	99.50
Osztrák államsorsjegyek	152.—
Osztrák magyar bank részvény	15.77
Magyar hitelbankrészvény	707.—
Oszrrák hitelintézet részvény	676.—
Pátisi vista	94 97
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.03
Németbirodalmi márka	117.35
Londoni vista	239.22
20 márkás arany	23.48

A szerkesztésért felelős:
Dr. VUCSKICS GYULA.

9138—1903. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A nagyváradi kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhirré teszi, hogy a nváradi Takarékpénztár végrehajtatónak Daroczy Jánosné mint kk. Daroczy Margit t. és t. gyámja nváradi lakos végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében a nagyváradi 700. sz. betétben A + 1. sor. 4282. hrsz. a. felvett 22. n. sorszámu házra ha az előnyös tételek és C. 3. 4. alatti követelések kielégitésére szükségesnek mutatkozó 1000 korona megigértetnék a C. 6 alatti özv. Daroczy Jánosné szül. Marnikos Ágnes javára bekebelezett haszonélvezeti jog fentartásával, ellenkező esetben arra tekintet nélkül a végrehajtási árverést elrendelte és annak foganatositására határidőül *1903. október hó 14-ik napjának délelőtti 9 óráját* a nváradi kir. tszék árverelő helyiségébe Nagyváradon kitüzte.

Kikiáltási ár 2850 korona, azonban az árverésre kitett ingatlan szükség esetén ezen áron alul is el fog adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. tszék mint telekkönyvi hatóságnál és Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalánál tekinthetők meg.

Kelt Nagyváradon, 1903. julius 19.

A nváradi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Hraball,
kir. tszéki albiró.

418.

312 A
„Nagyváradi hitelbank részvénytársaság"
müködését Kossuth Lajos-utcza 10. sz. a. megkezdte.

Üzletköre:

Betétek kamatozás végetti elfogadása könyvecskékre és folyó számlára, mely előbbi után **5%** kamatot fizet, adó levonás nélkül.

Váltók leszámitolása.

Előlegek értékpapirokra és árukészletre.

Jelzálogkölcsön nyujtása házakra és földekre.

Értékpapirok vétele és eladása.

Szelvények és kisorsolt értékpapirok beváltása.

Hivatalos órák: d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5-ig.

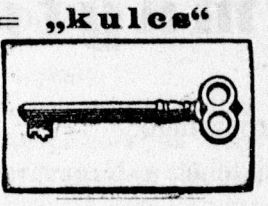
Az Igazgatóság.

Schicht-szappan

„szarvas" vagy „kulcs"

jegygyel

legjobb, legkiadósabb s ennélfogva legolcsóbb scappan. — Minden káros alkatrészektől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht" névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

Andriska Jenő

RÖVIDÁRU, NŐI- és FÈRFI SZABÓKELLÉKEK és DIVATÁRUK RAKTÁRA

NAGYVÁRAD, Szent László-tér 1. szám.

Keztyü gyári raktár!

1 pár női glacé . . . . . —.70, —.85, 1.— frt.
1 pár női szarvasbőr, mosó —.75, 1.10 frt.

Czérna és selyem keztyük, valamint férfi és női svéd, kecskebőr stb. keztyük állandóan nagy választékban.

Keztyük tisztitása páronként 12 kr.

Férfi divatczikkek. == Rövidáruk és szabókellékek.

SZABOTT ÁRAK!

Legelőnyösebben beszerezhetők
orvosi, sebészeti és betegápolási kötszerek,
különféle gummiáruk,
sérvkötők, has- és köldökkötők, jégtömlők, mankó és bothüvelyek, fecskendők, tejszivók stb. 140

Valódi franczia és angol különlegességek raktára!

TELEFON 488. TELEFON 488.

Fő-üzlet: Zöldfa-utcza. Telefon szám 180. Vidéki telefon összeköttetés.

Magyar gyártmány! Honi ipar!

„EMKE" padlófénymáz.

A közeledő idény alkalmával van szerencsém a t. közönségnek szives figyelmét felhivni saját gyártmányu »EMKE« padló és parkette fénymázamra, mely gyors száradása, szép fénye és tartóssága által az összes eddigi gyártmányokat felülmulja.

Mindenki, aki ezen »EMKE« fénymázakat használja, nemcsak egy honi iparág fejlődését mozditja elő, hanem hazafias és közmüvelődési célokat is szolgál. A gyárat az »EMKE« rendszeresen ellenőrzi.

„Emke" padló fényezőmáz	1 kgros üvegekben v. dobozokban	*2*	kor. — fill.
„Emke" parkette fénymáz	1 »	*2*	» *80* »
„Linoleum"	1 »	*1*	» *40* »

Szives megbizásait kérve, vagyok

397.

kiváló tisztelettel:

BERKES BERTALAN.

Fiók-üzlet: Festék különlegességek raktára. Fő-utcza, „Bazár"-épület. Telephon sz. 393.

Ajánlkozás.

Jó családból való, intelligens özv. 40 éves urinő, házvezetőnői állást óhajtana elnyerni főpapi háznál, vagy nagyobb plébánián, vagy idősebb urnál. A kül- és belgazdaságban tökéletesen jártas, főzéshez kitünően ért, takarékos és származásánál fogva teljesen megbizható. Vallása róm. kath.

Czim a kiadóhivatalban.

416

A várad-velenczei volt Weinberger-féle gyárhelyiségben

2 magtár

azonnal bérbevehető.

Értekezhetni lehet a Nagyváradi Takarékpénztárnál. 807.

Kiadó lakás.

A Kossuth-utczai Mezey-féle házban egy II. emeleti 6 szoba és mellékhelyiségekből álló lakás f. évi november hó 1-től kiadó.

417

Hirdetés.

A Nagyváradi Hitelbank

takarék- és segélyszövetkezet

müködését megkezdette.

Tagok ez évi október 1-ig — **mulasztási illeték fizetése nélkül** — felvétetnek.

A befizetések hétköznapokon *egész napon át*, vasárnap és ünnepnapokon pedig d. e. 9—11 óráig eszközölhetők a «Nagyváradi Hitelbank r. t.» üzleti helyiségében *Kossuth Lajos-utcza* (Sándor Samu-ház.)

859

Az igazgatóság.

Hazai ipar!

Butor

modern lakásberendezések, valamint egyes butordarabok gyári árban

REISZ és PORJESZ

butorgyárosoknál, 29

Nagyvárad, Zöldfa utcza elején.

TELEFON 194. TELEFON 194.

GYŐRI SÁNDOR

gázerőre berendezett mű- és homoru köszörülő műhelye,

Nagyvárad, Kert-utcza 1. sz.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesiteni, hogy

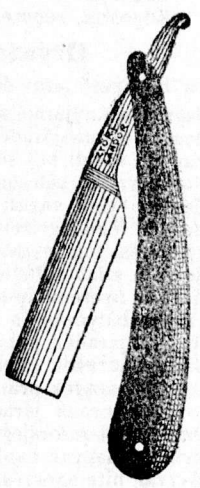
gázerőre berendezett

mű- és homoru köszörülő műhelyemet

Kert-utcza 1. szám alá áthelyeztem s azt a mai kor igényeinek teljesen megfelelően a legmodernebbül felszereltem.

Minden e szakmába vágó munkálatok, u. m. ollók, tyukszemvágók, beretvák és mindennemü kések tükörfényesre pallérozása valamint késmüves munkák előállitása, a leglelkiismeretesebb kidolgozás és árszámitás tekintetében a legolcsóbban állittatik elő.

Tisztelettel kérem a m. t. közönséget a saját érdekükben is, hogy óvakodjanak az utczai házaló köszörüsöktől, kik a munkát nevemben szedik össze köszörültetni s azt továbbitják.

295

Kiváló tisztelettel

Győri Sándor.

Kizárólagos női és gyermek-divat és kézimunka-üzlet.

EISLER BERTALAN

NAGYVÁRAD, Olaszi, Fő-utcza.

Ujdonságok nagy választékban! Szmirna gobelin, congré északi (Nordis) és damaszt kezdett és előjegyzett kézi munkákban, minden hozzá való anyaggal; iskola kötény, gyermek felöltő, sapka, fejkötő és kalap; **Ujdonságok!!** Flanell, barchet és szövet **gyermek ruhák**; leány- és női **fehérnemüek.** 292.

Nagy választék Női és Gyermek Esőernyő, batiszt Zsebkendő, selyem Echarps és fejkendőkben.

Kizárólag csak női és gyermek **harisnyák** nagy választéka. — **Zacharias** és **prágai glace keztyük** és **női pipere czikkek.**

Mindennemü női szabó-czikkek. Ujdonságok csipke, aplicatio és medaillonokban.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.